

Csengettyű

A Dunaharaszti Evangélikus Egyházközség hírlevele
2010. Böjt-Húsvét

„Gyengék gyámola, te maradj velem!”

Húsvét tétje

„Gyengék gyámola, te maradj velem!”

Aranyélete van ma is a farizeusoknak. Erősek, szépek, egészségesek, igazság bajnokai, a társadalom megbecsült polgárai. Tapsol nekik a többség. A többség szeret tapsolni. A farizeusok ismerik a törvényt, ismerik a szabályokat, pontosan meg tudják állapítani, hogy ki hirdet tévtanokat, hogy kit kell megkövezni. Egyházi, politikai, egzisztenciális életük stabil alapokon áll, hiszen ki ne szeretné a rendes, útbaigazító, tisztességes, tiszta embereket!? Ki ne szeretne ehhez az elithez tartozni, ahol a vallásos erkölcsök magától értetődőek, ahol nem tévednek, ahol rendben működik az összes bizottság. Ki ne szeretne ma is farizeus lenni?! Biztonság, etikai feddhetetlenség, büszkeség, egyházi és társadalmi beágyazottság. És persze tapsvihar. Aranyélete van ma is a farizeusoknak. Nagyon erősek. Nagyon vallásosak. Nagyon erkölcsösek. Nagyon megbecsültek. Nagyon hangosak. A vámszedők ma is a periférián csücsülnek. Csendben. Mocskosan. Betegen. Gyengén. Várakozva. Hátha jön valaki.

„Te, ki nem változol, maradj velem!”

Lehet-e háromszor ugyanabból a folyóból inni? – kérdezem Hérakleitoszt, de nem válaszol. Mindenesetre én szeretem a változatosságot, a sokszínűséget, a változó évszakokat. „Tavas, nyár, ősz, tél, és tavasz”. Szeretem, ha valaki képes a változásra, de félek, ha valaki mindig másmilyen. Kedvelem a változatos, változtatós életet. Van azonban egy kivétel: az imádság. Az imádság más. Ott biztonságot ad az állandóság. Ott biztonságot ad az ismerős szavak sorrendje. Az imádság az őszinteség maximuma. És nagyon megnyugtató, hogy ismerősek a szavak, hogy állandó a címzett, aki nem változik. Mindig vár. Mindig szeret.

„Jöjj, ne vendégnek, de maradj velem!”

Ha vendégszeretet, akkor Bakonybél. Akárhányszor voltam ott, azt éreztem, hogy értem, mit is jelent a vendégszeretet, hogy mit is jelent az asztalközösség. A bencés szerzetesek mindig úgy fogadtak engem – és minden vendéget – hogy azt éreztem: vendégnek lenni kiváltság. Jutalom, ajándék, nyeremény. Vendégnek lenni jó. Annál csak egy jobb dolog van: a befogadás. Valahol erről szól maga a keresztség. A Mennyei Atya befogadja a gyermekeit. Nemcsak vendégnek. Egyszer és mindenkorra. Örökre. Az ember istenképiségének része, hogy képes a befogadásra. Képes befogadni egy növényt, egy állatot, egy másik embert. Képes befogadni egy szerelmet, egy gyermeket, egy testvért, egy barátot, egy rokont. És képes befogadni magát az Istent. Még pedig Jézusban. Aki az életünkben több lehet, mint vendég. Maradhat. Maradjon!

„Bűnösök Barátja, maradj velem!”

Gyönyörű alliteráció: Bűnösök Barátja. Jézust ezzel vádolták ellenfelei. Pedig ha tudták volna, hogy az egyik legszebb hitvallást fogalmazzák meg eme két szóval: Bűnösök Barátja. Nincs nagyobb evangélium, minthogy Jézus meghirdeti az Isten országát azoknak, akik a periférián élnek. Akiket az akkori társadalom bűnösöknek nevez. Akiket az akkori társadalom lekezel, lenéz, ledob a sárba. Jézus mozdulata épp ellentétes ezzel, amikor felemeli őket. Amikor méltóságot ad nekik. Amikor rajtuk keresztül is tükröt tart egy képmutató társadalomnak, egy képmutató vallásosság-nak. Ma is tartja a tükröt. Tükörkép Tartó. Gyönyörű alliteráció.

„Most már mindhalálíg maradj velem!”

A „mindhalálíg” szóról mindig a *Légy jó mindhalálíg* című Móricz remekmű jut eszembe. Nyilas Misi, a szegény debreceni kisdíák kalandjai, akit soha senki nem ért meg igazán. Édesapja ács volt. Pont, mint Jézusnak. Jézust se értették meg sokszor. Több párhuzamot nem vonnék. Erőltetett lenne. A lényeg, hogy a „mindhalálíg” szó hangzása - a maga archaikus voltában - számomra igen ijesztően hat. Van benne valami fenyegető. Még akkor is, ha a jóság szót kapcsoljuk hozzá (*Légy jó mindhalálíg*), vagy éppen a hűség szót (*Légy hű mindhalálíg*). Talán az „örökké maradj velem” lehetne számomra megnyugtató. Ugyanakkor érzem, hogy a „mindhalálíg” szó a maga nyersességével és felzaklató tartalmával üzeni szeretne valamit. Nem megnyugtató, hanem felrázni szeretne. Sikerül neki. Újra meg újra.

„Fényben, boróban te maradj velem!”

Gyermekkoromban Bandus, Kris öcsém és jómagam sokat néztünk viharokat. Kiültünk a nagytarcsai parókia tornácára és figyeltük a vihart. Számoltuk a dörgéseket, a villámlásokat. Nagyon élveztük a beborult világot, és benne a meg-megjelenő fényt. Hát még a vihar utáni illatokat, és a szivárványt. A szivárvány mindig reményt ad. Hogy van béke. Hogy van békesség. Hogy van csend. Hogy van csendesség. Hogy van élet a vihar után. Hogy van élet Nagyszombat után.

„Győzők, Uram, csak te maradj velem!”

Vasárnap általában korán kelek, így sokszor szemtanúja lehetek annak, ahogyan a hajnali fények legyőzik az éjszaka sötétségét. Az új nap mindig új győzelem is egyben. Ez Húsvét hajnalának forradalmi tette. Jézus pedig ebben a csodában: maga a forradalmár.

„Életben-halálban maradj velem!”

Ez életem első olyan Húsvétja, amikor Gáncs Nagyapa már nincs közöttünk. Emlékszem, tavaly Húsvéthétfőn eljött Dunaharasztra, részt vett az istentiszteleten. Utána orgonált a templomi orgonán. Nagyon boldog volt. Fényképpel is tudom bizonyítani. Decemberi halála, és januári temetése óta valami végleg megváltozott bennem. Ez pedig a húsvéti fény erőssége. Tétje lett számomra is ennek a hajnalban született fénynek. Tétje lett annak, hogy ez a fény erős legyen. Erős maradjon. Vigyáznom kell rá. Ahogyan a kis herceg a rózsájára. Mert a lét a tét. Mert az öröklét a tét. És Nagyapa tudta ezt. Utolsó cikkében így írt: „Hadd kérjelek: ne a halálodra és temetésedre készülj, hanem az örökkévalóságra!” Ámen.

Gáncs Tamás

„Hadd kérjelek: ne a halálodra és temetésedre készülj, hanem az örökkévalóságra!”

(Gáncs Aladár)

KÉRDEZZ-FELELEK

„Krisztus idejében élni...”

(...aki válaszolt: Bárd Károlyné Anna néni, aki most töltötte be 90. életévét)

- Kedves Anna néni! Most töltötted be a 90. életévedet. Isten éltesen sokáig! Amikor születésnapodon meglátogatallak, azt mondtad nekem a bölcsességről, hogy: „a bölcsesség nem más, mint tudomásul venni azt, amit az Isten ad.” Mit adott neked az Isten a 90 év alatt?

- Azt mondhatom, hogy mindent neki köszönhetek. Akármilyen kritikus helyzetben is voltam, megsegített, kiségett a bajból. Mindig, minden nap adott annyi erőt, amennyire szükségem volt, és ez igaz mind a mai napig. Ezért naponként hálát adok neki, és kérem a Szentlélek erejét, hogy erősítse meg Jézust a szívemben.

- Hogyan telik egy napod drága Anna néni?

- Koromnál fogva fizikai munkát már nem igen tudok végezni. Az első dolgom egy nap, hogy imádságban hálát adok Istennek az éjszakáért, az aznapra kapott erőért, azért, hogy süt a nap, magáért az új napért. Kérem Tőle, hogy vigyázzon az új napon is a lépteimre. Reggeli után minden áldott nap Bibliát olvasok – német gót betűs Bibliát, mivel a német az anyanyelvem. Délelőtt – ha az időjárás és az egészségem engedi – sétálok egy kicsit a kertben, vagy elvégzek némi házimunkát. Ebéd után lepihenek, majd olvasgatok, pihenek, híradót nézek.

Elég korán elfáradok, így viszonylag hamar alszom. Ha valami miatt nyugtalan vagyok, és nem tudok elaludni, imádkozom, vagy éneklek magamban evangélikus énekeket. Ezekről általában megnyugszom, és elalszok. A mindennapok ritmusához képest a vasárnap mindig ünnep számomra, mert mehetek istentiszteletre. A templom mindig megnyugtató. Nem tudom elképzelni, hogy – ha egészségem és erőm engedi - ne menjek el gyermekeim kíséretében.

- Mióta ember azt kutatja, hogy mi a hosszú élet titka. Te mit gondolsz mi a titok?

- A titok azt hiszem, abban rejlik, hogy az ember ne csak a saját erejére támaszkodjon, ne csak a saját elképzelései szerint éljen. Fontosnak tartom tudatosítani, hogy az amit Krisztus tett értünk, az relativizálja azokat a problémákat, amivel egy ember küzd. A titokhoz tartozik, hogy Isten segítségével nélkül nem lehetséges egy ilyen hosszú életet megélni, átélni, dolgozni, hinni, és elviselni az élet súlyos terheit, amiből nekem is adatott, de igyekeztem, sohasem zúgolódnom emiatt, hanem elfogadni, és kérni Istent, hogy adjon ezekhez erőt, újra meg újra.

- Rövid lelkesítő pályafutásom során számos „az élet értelmét kutató emberrel” beszélgettem. Mit mondanál annak, aki értelmet keres élete napjai mögött?

- „Ora et labora”, „imádkozzál és dolgozzál” – ahogyan a bencések mondják. Hit Istenben, szorgalmas munka, gondoskodás a családról. Ez az én életfilozófiám. A többi elszáll, mint a sóhaj.

- *A görögök kétféle szót használnak az időre: a kronoszt, ami az eltelt időt jelöli – ebből ered a kronológia szavunk – és a kairoszt, ami az alkalmas időt jelenti. Hogyan éled meg saját életed idejét? Változott az évek alatt az időbőz való viszonyod?*

- Tudod, úgy érzem, egyre gyorsabban telik az idő, életem ideje. Fiatalabb korban minden olyan természetes volt. Fiatalkorban az ember úgy érzi sokszor, hogy mindent maga irányít. Ahogy idősebb lettem, ezt egyre kevésbé érzem. Sőt, azt tapasztalom, mintha mindenkinek felgyorsult volna az élete, nemcsak nekem. Mintha az egész világ, mintha maga az idő gyorsult volna fel. Biztosan szerepe van ebben a folyamatban a technikai forradalomnak, hiszen az időérzetünket nagyon meghatározza és megzavarja például a TV vagy a rádió világa, a maga rengeteg közlésével és információjával. Az emberek úgy érzik, semmire sincs idejük, se együtt lenni, se beszélgetni, és ez szerintem nagyon köszönhető a különböző technikai vívmányoknak (rádió, TV, internet, stb.).

- *Ha az embernek már 90 születésnapja volt, akkor bizonyára számos izgalmas születésnapot fel tud idézni. Melyik volt a legemlékezetesebb születésnapod?*

- A nyolcvanadik. Fiatalabb korban minden olyan természetes volt. A nyolcvanadik születésnapomra nagyon szívesen emlékezem. Családban töltöttük, gyerekeimmel együtt, akiknek nagyon hálás vagyok, hiszen mindenről gondoskodnak. A lényeg minden ilyen kerek – és persze nem kerek - évfordulón is, és a mindennapokban is, hogy szeretben legyünk együtt.

Még egyszer hangsúlyozom, hogy nagyon hálás vagyok a családomért az Istennek!

- *Bőjtői időszakban beszélgetünk, készülünk a nagybétre, húsvétra. Miben más neked ez az időszak, mint az év többi időszaka?*

- Az életet sokszor érzem egyhangúnak. De ilyenkor böjtben az ember Krisztus idejében él, és belegondol abba, hogy Krisztus milyen utat is járt be passiójában. Nagyon fontos, hogy böjtben az ember elsajátítsa a passió tartalmát, és megértse hogyan történhetett meg mindaz, ami Krisztussal megtörtént.

- *Egész életedben a szívén csücske volt a dunaharaszti evangélikus gyülekezet. Rengeteget dolgoztál – családoddal együtt – a gyülekezet fennmaradásáért, gyarapodásáért. Szerinted mik egy jó közösség ismérvei? Mitől közösség egy közösség?*

- Szeretet egymás iránt – ez a legfontosabb egy közösségben. Megértés. Kinek-kinek meg kell tanulnia háttérbe szorítani a saját akaratát, ha a közösség épülése szempontjából arra van szükség. Elengedhetetlen egy közösségben a megegyezés képessége. Jómagam egész életemben próbáltam a rám bízott gyülekezeti feladatokat becsületesen elvégezni.

Voltak a gyülekezet életében nehéz pillanatok, de az Úr mindig megsegített minket. Úgy érzem, ő volt a mi útmutatónk a nehézségek között is. A dunaharaszti gyülekezet egy olyan közösség, ahol én is egykor otthonra találtam, és amíg csak élek, nem hagyom el.

Olyan jó érzés hétről-hétre találkozni a testvérekkel, beszélgetni velük, örülni egymásnak. Amikor Dunaharasztra költöztem, befogadott ez a közösség, azóta szívügyem az egyházközség sorsa.

- És végül, azt szeretném kérdezni tőled, hogy ha egy lezárt borítékba egy mondatot kellene írnod a következő generációknak, mit írnál? Mi lenne az az egy mondat? Mi lenne a te mondatod?

- Hit nélkül ne éljünk és törekedjünk a békességre! – talán ez lenne az én egy mondatom. Isten Jézusban tökéletesen megmutatta mit jelent e kettő: hit és békesség - benne átélhető, tőle megtanulható.

- Köszönöm a beszélgetést Anna néni! Isten éltesen még nagyon sokáig! Ő adjon erőt és egészséget! Ő adjon hitet, ő adjon reményt, ő adjon szeretetet! Erős vár a mi Istenünk!

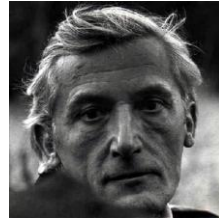
- Erős vár a mi Istenünk!

(... aki kérdezt: Gáncs Tamás)

„Nekem az olyan böjt tetszik, amikor leoldod a bűnösen fölrakott bilincseket, kibontod a járom köteleit, szabadon bocsátod az elnyomottakat, és összetörsz minden jármot! Oszd meg kenyeredet az éhezővel, vidd be házádba a szegény bujdosókat, ha mezítelent látsz, rubázd fel, és ne zárkózz el testvéred elől!”

(Ézs 58,6-7)

KETTEN A TITKOK TITKÁRÓL

Pilinszky János: Lukács margójára

„Mikor Jézus asztalhoz ül, már első szavával elárulja szeretetét: “Vágyva vágytam arra, hogy elfogyasszam veletek ezt a húsvéti vacsorát...” Az utolsó alkalom felmenti minden további “halogatás” alól; többé nincs miért “túrtóztatnie” magát. Végre bevallhatja örök vágyakozását, hogy velünk lehessen. S hozzáteszi: “...mielőtt szenvedek”. E kettő ugyanis egy. Minden szeretet tragikus; nincs szeretet tragédia nélkül. És Istennek még csak választása sincs, hogy elfogadj a szeretet, vagy elutasítsa a tragédiát, mivel ő maga a szeretet. Innét az alázatos, szinte bebozósításért és elfogadásért könyörgő “intonálás”, az egyedül lehetséges Isten szájából: “Vágyva vágytam arra, hogy elfogyasszam veletek ezt a húsvéti vacsorát...” (...) Minden szeretet tragikus a földön. S fordítva is: szeretet nélkül nincs tragédia. Szeretet nélkül az élet lehet szenzációs és unalmas, értelmes és értelmetlen, de sohasem tragikus. A szeretet nem arra való, hogy a szenvedést föloldja. Épp ez a szeretet titka. Egyedül szeretve tapasztalhatjuk meg a halál végleges tragikumát, s az öröklépt realitását. Élet és halál, öröm és szenvedés egyedül szerető szívek számára valóság. (...) Az utolsó vacsora az isteni “sűrítés” csodája.”

(részletek)

Fodor Ákos: 3 gyakorlat

képzeld egy tükröt;
gondold, hogy belenézel;
hidd el, amit látsz

segíts mindennek
olyannak lennie, mint
amilyen ügyis

zsinegen horog,
boton zsineg ne legyen,
bot se, kezekben

Schwamm-Tóth Anna: Jácint tavasza

Csongor órákat szentelt a kérdésnek, hogyan nevezhetnek egy kisfiút Jácintnak. Mert a lányok lehetnek ugye Rózsák, Ibolyák, Jázminok, Kamillák. No de egy fiú, aki virágnevet visel... Ez még Álmos számára is furán csengett. Pedig ő, a szakértő, utánanézett, és megállapította, hogy csakugyan van ilyen férfi keresztnév. Azért mégis érdekes volt belegondolni. Különösen, hogy Jácint harsány és olykor hisztis kisfiú volt, nem olyan szelíd, mint egy virág. Nemrégiben költöztek Csongorék szomszédságába. Az első találkozás emlékezetesnek bizonyult. Jácint, a vastag kabátba bugyolált manó, a hóban toporzékolva dühösen kiáltott Csongorra:

- Kérem a tavaszomat!

Csongor körülnézett, egy pillanatra azt hitte, álmodik. De már jött is integetve a dühtől piros arcú gyerek anyukája, és dorgálni kezdte a kis hetvenkedőt.

- Jácint! Ahelyett, hogy szépen bemutatkoznál, máris durcáskodsz? Hogyan lesztek akkor jó barátok a szomszéd kisfiúval?

Még csak az hiányzik, hogy ez a csecsemő a barátom legyen – dúlt-fült Csongor, és a vacsoránál megkérdezte anyát, ismeri-e az új szomszédokat.

- Hát persze! Ugye milyen édes a kis Jácint? Vasárnap délutánra áthívtam őket.

Csongor előre félt a vasárnaptól. Elhatározta, hogy elvonul szobájába, s ha nem muszáj, nem is köszönti a vendégeket. Valahogy azt érezte, mégis ki kell majd mennie, az illem ismét olyasmire kényszeríti, amit nem szeretne. Ez a gondolat annyira elhatalmasodott rajta, hogy vasárnap már a dühtől pirosan ült asztalhoz. Az ebédet alig tudta legyűrni a torkán, pedig anya ismét finomat főzött. Minden játékot a szekrénybe pakolt, nehogy a kis imposztor tönkretégye őket. Igyekezett felhangosítani a zenét, ám kisvártatva kopogtak a szobája ajtaján.

- Igen, látod, ez Csongor szobája – magyarázta Jácintnak anyja. - De menjünk is vissza a konyhába, hagyjuk tanulni ezt a nagyfiút – folytatta Csongor ellenséges pillantását látva.

- Itt maradok – jelentette ki Jácint, ellentmondást nem tűrő hangon.

- Hát, ha Csongornak van kedve játszani veled... - lépett be a szomszéd néni is. Csongor úgy érezte, nincs más választása. Szórakoztatnia kell egy óvodást. Kettesben maradtak.

- Neked nincsenek játékaid? – kérdezte Jácint, már nem olyan harsányan, inkább megszeppenve.

- Nincsenek.

- Egy sem?

- Egy sem.

Ez persze hazugság volt. De hát rukkoljon elő valamivel ennek a kis rontópálnak?

- Unatkozom – pendítette meg az óvodás.

- Akkor menj vissza anyáékhoz – javasolta Csongor.

Jácint nem akart visszamenni. Karját lóbálva ténfergett a szobában, olykor Csongort figyelte, vizlatva, mintha reménykedett volna benne, hogy vidám hancúrozásba kezdenek a szőnyegen. Csongor azonban alig nézett rá, a könyvébe temetkezett.

Igazi megkönnyebbülés volt, amikor szólították a kis lurkót, hogy haza kell menni. Jácint maradni akart, az unszolásra sírva fakadt, Csongor megdöbbsent. Ő bizony menekült volna hasonló helyzetből.

- Ne sírj, Jácint. Olyan jót játszottatok, hogy sajnálod itt hagyni Csongort, igaz?

- Igen – szípofta a kisfiú.

Csongor megdöbrent. Még lefekvés előtt is azon gondolkodott, miért érezhette jól magát Jácint. Hiszen ő nem adott okot erre. Bűntudata támadt. Lehet, hogy ez a kisfiú kedvelte őt, mielőtt még kiérdemelte volna? S ő máris eljászotta Jácint ajándékba kapott bizalmát?

Elhatározta, hogy másnap átmegy a szomszédba, s áthívja Jácintot játszani. Hiszen hozzá képest Csongor a nagy és okos, milyen sok mindenre megtaníthatná a kis lurkót... Így is történt. Tanítás után szívdobogva állt Jácinték kapuja előtt. Csak miután becsöngetett, jutott eszébe, hogy a kisfiú talán már nem is akar játszani vele. A vasárnap délutánnal szemben most úgy érezte, létfontosságú számára Jácint szeretete.

Szerencsére nem kellett csalódnia. Jácint örömeben a nyakába ugrott, és ujjongva vette tudomásul, hogy Csongor játszani hívja. Aznap még a nap is kisütött. Csongor Jácint fülébe súgta:

- Látod, nemsokára megérkezik a tavaszod!

Borbély Szilárd: ROSARIUM A Szavakért

Ha könnyeim, ha arcomon,
Mint éles kések, mély árkot húznak,

S az égi fények a tárgyakon,
Mint tövisek, szemembe szúrnak,

A bánatom, mely lelkemig hat,
Akár a tör, akár tüzes vas,

A dolgok közt, ha Rád találok,
Tudom, nem az Élet cár ott,

Hanem, aki már messze jár
S a Szavak között nem talál

Magának egy pusztá helyet,
Amelyben volna bent a Kezdet,

Legyőzve ott az Allegóriát,
Kezdődne a Feltámadás,

S mint ismeretlen nyelvű Textust
Recitálnám a Resurexust,

Így írná testem majd a Végbe
Az Exitust, akkor az Égbe'

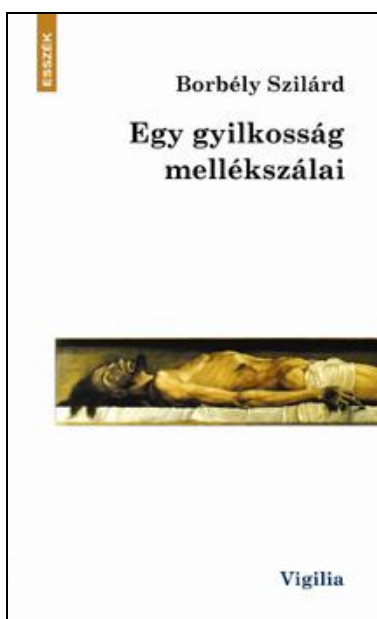
Nem tudná semmi Gondolat,
Hogy Krisztusunknak hódolat!

OLVASÓNAPLÓ

Tóth Szilvia: „...istenjel...”

Borbély Szilárd *Egy gyilkosság mellékszálai* című kötete kapcsán

Egy évvel ezelőtt ezen kiadvány lapjain Borbély Szilárd *Halotti Pompa* című kötetéről jelent meg írás. Eltelt egy év. Az ünnep közeledtével akarva-akaratlanul vissza-visszatekintünk az előző ünnepekre, mindarra, ami az azóta eltelt időben velünk és körülöttünk történt, hiszen ezek az események ugyanúgy az idejükhöz tartoznak, mint ahogyan már hozzáadódtak életünk folyamához. Ennek ellenére az önmagában értelmezendő ünnep pillanatai nem ezekből az eseményekből születnek, a hétköznapiak egyszerűen csak reményt ad(hat)nak az ünnep felé való haladásban az önfelelt öröme, mámorra, ujjongásra.

Ugyanakkor a kegyelmet a nehéz próbák közepette érezzük meg és Húsvét közeledtével próbákról és kegyelemről írni (nem) könnyű. Ezért nem is innen folytatom tovább. A dunaharaszti gyülekezettel közös történetünk következő fejezete szóljon egy másik kötetéről, egy másik nagyhétre készülve.

Az *Egy gyilkosság mellékszálai* a *Vigilia Kiadó Esszék* sorozatában jelent meg 2008-ban. Érdemes itt egy pillanatra megállni és néhány szót ejteni az *Esszékről*. Bende József sorozatszerkesztő áldásos munkájának eredményeként olyan kortárs magyar írók, költők, esztéták és művészek esszéket látnak napvilágot, akik „nem képzett teológusok, nem tudományos igénnyel tárgyalják a keresztény hit kérdéseit, ám vallás, kultúra és (poszt)modernitás viszonyainak újszerű értelmezései rajzolódnak ki saját szakterületük témáit érintő esszéikből.”

A sorozatban eddig Balassa Pétertől, Máthé Andreától, Beney Zsuzsától, Visky Andrástól, Rochlitz Kyrától és Selyem Zsuzsától lehetett olvasni.

Borbély Szilárd esszékötetete ugyan már két éve jelen van a honi könyvkereskedelem forgatagában – és hitem szerint jó néhány ember könyvespolcán is – a választás mégsem csak azért esett erre a kötetre, mert szervesen kapcsolódik egy az általam korábban már bemutatott műhöz, hanem azért is, mert számos egyedi vonással is rendelkezik. Ezek felfedezésével a szerző életének újabb fejezetébe nyerünk bepillantást és hiszem, hogy ezen keresztül a saját (élet)történetünket is átgondolhatjuk.

A *Halotti Pompa* bemutatása során egy titokról lebbent fel a lepel, és egy borzalmas gyilkosság történetének és következményeinek absztrahálását olvashattuk a kötet Szekvenciáiban. Az ismertetés során arról a keserves munkáról is szó esett, ahogyan az Olvasó értelmezi a Szekvenciák verseit, és a szerzővel közösen

„...a megfejtés aktív résztvevőjeként kaphatja meg a saját, eddig még fel nem tett vagy ezután sorra kerülő miértjeire a válaszokat, melyeket az Anya adott életével és halálával, a Fiú pedig a Feltámadásával.”

Míg a *Halotti Pompa* egy állomás a szenteste elkövetett borzalmas gyilkosság és az Anya értelmetlen tragédiájának kínkeserves okkeresési folyamatában, addig az *Egy gyilkosság mellékszálai* már a lezárásnak tekinthető.

A kötetben ugyan még elő-előkerül eme gyilkosság néhány eleme, a hangsúly azonban a szerzőre, Borbély Szilárdra tevődik át. A költő eddigi munkásságának egy igen jelentős szakaszát mutatja be, és bepillantást nyerünk a műhelymunka folyamatába. Fodor Péter, Molnár Csaba, Lucie Szymanowska és Kiss Szemán Róbert kérdéseire válaszolva a költő nemcsak munkásságáról vall, hanem nem létező emlékeiről, a jó halálra való készülődésről, kedvenc íróiról, költőiről, kendőzetlenül beszél gyerekkoráról és kínos, múltbeli családi incidensekről.

Borbély Szilárd

Költészetének gondolati háttéréhez mindezek mellett az általa recenzeált művek ismertetése is hozzátartozik. Így olvashatunk a *Nádas Péter Saját halál* című könyvről írt ismertetés mellett a *Megjegyzések az életszentségről* című esszében Ferencz Győző Radnóti Miklós élete és költészete című művéről is. A társadalmi problémák iránti fogékonysága, szociális érzékenysége a *Jerikói úton* című írásában manifesztálódik.

Borbély Szilárd köteteit kézbe véve mindig olyan érzése van az embernek, hogy Művet tart a kezében. A nagybetű nemcsak a gondosan megkomponált, alaposan megtervezett és az utolsó betűig tudatosan átgondolt soroknak szól, hanem ahogyan arra már a

Halotti Pompa bemutatásakor is fókuszáltunk, a szöveggel minden tekintetben koherens külső (papír)borítás tervezésének is. Így hiba lenne ebben az esetben is csupán csak illusztrációnak tekinteni a könyv címlapján megjelenő kiválóan kiválasztott festményrészletet. A kötet borítóján részletet láthatunk Hans Holbein festményéből, mely „*körülbéliül két és fél rőf hosszú és legfeljebb hat hüvelyk magas kép (...) a Megváltót ábrázolja, ahogy épp levették a keresztről.*”

Akaratunktól függetlenül is kénytelenek vagyunk nézni a fekvő alakot, a *Halott Krisztust*, és önkéntelenül még akár fel is kiálthatunk, ahogyan azt Miskin herceg is tette: „*De hát ennek a képnek a láttára némelyik ember még a hitét is elveszítheti!*”

Dosztojevszkij jól ismert regényéből tudhatjuk, hogy ez a festmény még többször is felbukkan a történet folyamán. Álljon itt egy hosszabb részlet a regényből, amikor is Miskin herceg előtt ismételtelen felrémlik a Rogozsinnál látott kép, és lázalmoktól gyötörtén így elmélkedik róla:

„*De furcsa, hogy ha valaki ennek a halálra kínzott embernek a hulláját nézi, akkor egy különös és érdekes kérdés vetődik fel benne: ha pontosan ugyanilyen hullát láttak a tanítványai, a jövőbeli főapostolai (márpedig okvetlenül pontosan ilyennek kellett lennie), ha ilyennek látták az asszonyok, akik elkísérték, és ott álltak a keresztnél, meg mindenki, aki hitt benne és imádta őt, akkor hogyan hibették egy ilyen holttest láttán, hogy ez a vértanú feltámad? Önkéntelenül az a gondolatunk támad, hogy ha ilyen borzalmas a halál, és ha ennyire erősek a természet törvényei, akkor hogyan lehet legyőzni őket? (...) És ha maga a tanítójuk láthatta volna saját arcát a kivégzése előtt, akkor vajon hajlandó lett volna-e keresztre feszíttetni magát, és meghalt volna-e úgy, mint most? Ez a kérdés szinte önkéntelenül felvetődik, ha ezt a képet nézi az ember.*”

Úgy gondolom, a korábban már említett szerkesztői tudatosságnak is köszönhető, hogy a kötet első esszéje a *Töredékek a gyilkosságról*.

A szerző ebben a 2007-ben írott esszéjében az Evangéliumok gyilkosságának értelmezésében megállapítást tesz arra nézve, hogy „*A test jele maga is transzformálódik az által, hogy istenjellé válik. Nem másolat többé, az istenkép hasonlatosságára készült képmás, hanem – a jelentés kiterjesztése által – maga az istenjel.*”

A festményrészlet és a nyitó esszé egymást magyarázó és kiegészítő kettőse az Olvasót egy izgalmas vallási, teológiai és szellemi utazásra indítja el, melyben irányjelzőként a korábban már említett kép-szöveg koherencia kap kulcsszerepet. „*Jelen kötetbe olyan írások kerültek be, melyek hangsúlyosan a zsidó-keresztény hagyomány mai értelmezésének központi, mindannyiunk által végiggondolandó kérdéseit érintik.*”

Így ajánlom az Olvasó figyelmébe a *Tűnődések és megfontolások a Kaddisról* valamint az *Auschwitzi holnap* című esszéket. A *Halotti Pompa* esetében még a Szekvenciák mögött meghúzódó veszteség ellenére sem a vigaszra váró (?) költővel vállalunk közösséget, hanem a kötet központi szereplőjével, a halott Anyával és rajta keresztül a Halott Krisztussal. Ebben a kötetben azonban az eddig mellékszerepet betöltő költő főszereplővé válik, és a címben megjelölt mellékszálak az előbb említett utazás fő szervező elemeivé lesznek. Ezt a paradoxont nehéz feloldani. Ugyan a gyilkost és az áldozatot az elkövetés pillanatában még egybeolvasztó tett a következő másodpercben már csak egy üres mozdulattá redukálódik, azonban abban a pillanatban, hogy elkövetik a gyilkosságot, minden olyan nyilvánvalóvá válik.

A szentesti és a nagypénteki események folyamatos reflexiójában ez a nyilvánvalóság oldja meg a maga egyszerűségével azt a lehetetlen helyzetet, melyben már nem az Anya a fontos, hanem a vért feltörlő és jobb híján az udvarra kiöntő fiú, már nem a Megfeszített áll a középpontban, hanem a kereszt tövében még a feltámadásban is kételkedő tanítványok, és már nem a Halott Krisztus, de még csak nem is a festő(je), hanem a festményt szemlélő néző a kulcsfigura.

Ebben az érzelemmentes és néha a blaszfémia határát is súroló objektív redukálási folyamatban azonban a teljes lecsupaszításig, a *non plus ultra*-ig kell elmenni, melyet azonosíthatunk akár a halottak leöltöztetésével illetve megmosdatásával is, és azzal, amelyet a szerző így fogalmazott meg: „*Azóta minden testben Krisztust ölik meg*”, ugyanakkor állításának igazsága a megkezdett mondat folytatásával lesz teljes: „*...és ugyanakkor minden test Krisztusba veti reményességét.*”

Ezzel egy újabb kettőséghez értünk el, melynek megfejtése legyen ennek az ünnepi készülődésnek a feladata, és melyhez az *Egy gyilkosság mellékszálai* című kötet is segítséget nyújthat.

Simon András grafikája

OLVASÓNAPLÓ-EXTRA

Dr. Varga Gyöngyi: A Forrástól a Viskóig

- Találkozás a Látás Istenével

Egy ősi forrás viseli nevében ezt a hitvallást: *Beér-Lahajrói* - „Te vagy a látás Istene”. Ez a forrás egy találkozás emlékét őrzi ott, Mózes első könyvének 16. fejezetében. És egyben egy menekülés, egy céltalan pusztai vándorlás végét is. Mesél egy vigasztaló üzenetről, útmutatásról, egy ígéetről és a szabadulás élményéről. Egy asszonyorsról és egy angyalról. Fölöttébb szokatlan persze, hogy egy kút erre figyelmeztesse a vándorokat: az élő Isten látja az embert!

Fedor Móni festménye

„Isten szeme mindent lát – el ne lopd a léniát!” Még most is eszembe ötlök olykor ez a gyermekkoromban sokat hallott versike. Akkoriban úgy képzeltem, hogy Isten - amolyan térfigyelő kameraként működve -, minden lépésemről, mozdulatomról pontosan tud, és rögzíti magában napjaim történéseit. Így aztán nincs esély az elbújásra, színlelésre, menekülésre.

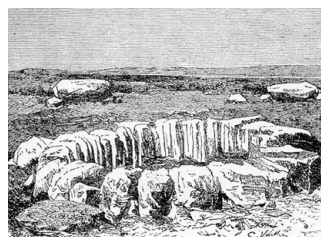
Mivel ő mindenható, ezért kívülről, felülről látja az életemet. Szigorúan ítél, mert gyűlöli a bűnt, és természetesen mindig neki van igaza. Sok évbe tellett, amíg lassanként megértettem, hogy Isten másképp nézi, másként látja az embert: ő *minket* lát, és nem a bűneinket kutatja, vizsgálja szüntelenül igazsága mérlegén.

Neki mi vagyunk fontosak, és nem a bűneink, gonoszságaink.

A „Látás Istene” életem forrás-tapasztalatain át addig-addig szeretgetett, míg a bennem rögzült „szigorú bíró” istenképet lassan el tudtam engedni.

„Beér-lahajrói”: Az élő kútja, aki lát engem. Sára egyiptomi szolgálója, Hágár ennél a forrásnál találkozik Isten angyalával – vagyis magával a Magasságossal. Itt veszi észre, hogy Valaki rátalált, és kiutat mutat a pusztaságból: a kietlen homoksivatagból és a lélek pusztájából is. A héber nyelvben ez a két kifejezés: „pusztaság” és „szó” közös tőről fakad.

Jelzi azt a döbbenetes tényt, hogy Isten szava éppen az elhagyatottság, a kilátástalanság, a nagy szomjúság, a nagy szomorúság idején ér el az emberhez, és szólítja meg, szólítja ki őt pusztaságából. Hágár az első nő az Ószövetségben, aki Isten követével találkozáskor ígéretet kap és jövőt. És ő az első és egyetlen ember az Ószövetségben, aki el is nevezi az Istent, miután látta őt, találkozott vele: „Te vagy a látás Istene!”

Beer sébai kút

„Honnan jössz és hová mész?” Nem csupán a szokásos sablonos üdvözlés hangzik el az angyal ajkáról, ennél sokkal többről van szó. Mert lényegében ez a két legfontosabb kérdés az ember számára. Hol vannak a gyökereid, mi a múltad? És milyen reménység viszi előre lépteidet?

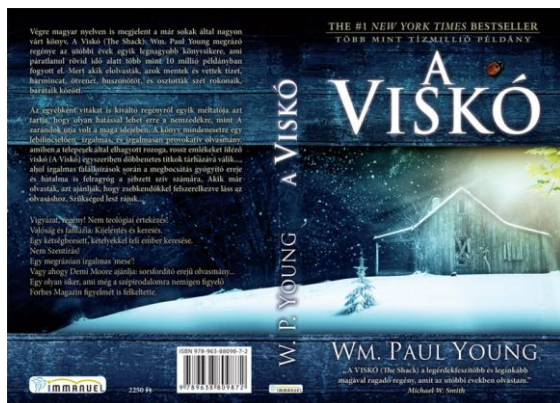
Minden vándornak tudnia kell, hogy honnan indult el és merre tart útján: ez a pusztá törvénye is, így nem tévedhet el. Pedig de nehéz is ezekre a kérdésekre válaszolni! Honnan jössz és hová tartasz? Kit látsz magad előtt?

Miként nevezed őt?

Miután a vándor szomját oltotta a kútnál, újra megnyugszik a felkavart víz: sima tükörre válik. A forrás mélyére tekintve az ember lassanként meglátja saját arcát. Mert ahogyan a víz tükrözi az arcot, úgy tükröződik a szívben az ember. (Péld 27,19) És ha a vándor figyelmesen néz, talán meglátja Isten arcát is ott tükröződni a mélyben, saját tekintetében.

Az Ószövetség több helyen beszél arról, hogy az az ember, aki Istent látja, halál fia. Hágár látta az Istent, az Éltőt, és életet kapott. Reményt, jövőt, távlatot. Az angyal-jelenésben maga a Láthatatlan vált láthatóvá számára. Azzal az Istennel találkozott, aki látja az embert: a gondjait, nyomorúságát, mindennapi küzdelmeit, vágyait.

Azzal az Istennel, aki szabadítására siet, vizszatéri a élet sűrűjébe, megmenti a másoktól és önmagától való menekülés kényszerétől. Azzal az Istennel, aki ajándékot ad: reményt, jövőt. Mert az ígéret erő. Erő a holnapok vállalásához: ahhoz, hogy meglássuk a dolgok szövevénye mögött a célt, és az életben, olykor a szenvedéseinkben, a kudarcainkban rejlő értékeset, a forrás-tapasztalatokat. Igen, ott a Forrásnál találkozunk Vele.

William Paul Young „A viskó” címmel írt egy gyógyító könyvet, amely sok keresztény és istenkereső ember számára igazi Forrás-élmény. Honnan jössz és hová tartasz? Kit látsz magad előtt? Miként nevezed őt? Ez a könyv a Találkozásokról és a Kapcsolatról szól.

Arról a kibomló titokról, hogy Isten barátsága mindvégig, minden utunkon, minden helyzetünkben – így a legnagyobb szomorúságok idején is - a miénk.

Így ír erről a szerző a Szentháromság „bőrébe bújva”: „Meg kell tanulnod szeretett emberként élni. (...) Mi arra vágyunk, hogy térj vissza hozzánk, mi pedig jövünk, és lakozást veszünk benned, és akkor megosztjuk egymással az életünket. Ez a barátság nagyon is valóságos, nem csupán a képzelet szüleménye. Az a célunk, hogy együtt éljük át az életet, a te életedet, és beszéljessünk, miközben közösen haladunk az úton.” (180. o.)

Isten nem maximalista. Tőlünk sem azt várja el, hogy hitbeli teljesítményünkkel kivívjuk elismerését: „Csak annyit kérek tőled, hogy bízd rám, bármily kicsiny legyen is az, amire képes vagy ezen a területen, és növekedj a körülötted lévő emberek iránti szeretetben azáltal, hogy megosztod velük azt a szeretetet, amivel én szeretlek téged. Nem a te dolgod, hogy megváltoztasd, vagy meggyőzd őket. Szabad vagy, hogy mindenféle szertartásosságtól mentesen szeress.” (186. o.)

Isten lát minket – ő minket lát: nem a hibáinkat, tévútjainkat, bűneinket rögzíti és tárolja egy végtelen listában. Ő minket lát: lényünk egészét, az általa formálódó istenarcot látja. Ezért akar minket önmagában, önmaga mellett tudni: „Én nem csak egy darabkát akarok belőled és egy darabkát az életedből. (...) Én téged akarok, teljesen és mindenestül, a napodnak és lényednek minden részletét. (...) Én nem azt akarom, hogy első legyenek az értékek egyfajta listáján; én minden dolgod középpontjában akarok lenni. Ha benned élek, akkor együtt élhetünk át mindent, ami veled történik.” (214. o.)

A forrás mélyére tekintve az ember lassanként meglátja saját arcát. És ha figyelmesen néz, meglátja Isten arcát is ott tükröződni a mélyben, saját tekintetében. Ő bennem él... és emberré akar lenni általam is. Azt az ígéretet kapom, kapjuk tőle ott, a forrásnál, hogy mindig, mindenben megláthatjuk őt, aki lát minket.

„Ha számít bármi, akkor minden számít. Mivel te fontos vagy, minden fontos, amit teszel. Minden alkalommal, amikor megbocsátasz, az univerzum megváltozik. Minden alkalommal, amikor megérinted valakinek az életét vagy lelkét, a világ megváltozik. Bármilyen kedvességet vagy szolgálatot teszel, legyen az akár látható, akár láthatatlan, az én céljaim megvalósulnak, és valami véglegesen megváltozik.” (242. o.)

A könyv utolsó oldalán egy idézet áll Elizabeth Barrett Browningtól:

„A földön árad a Menny,
És minden bokor Isten jelenlététől lángol,
De saruját csak az veszi le, aki látni is képes;
A többiek csak csellengenek csöndben, s
csipkét csipegetnek.”

„Én is láttam azt, aki engem látott.” Hágár vallomása ez a forrás-élménye után. Húsvét vasárnap kora reggel a régi időkben – így tanúskodik erről a magyar néphagyomány - a falu kútjához indultak az emberek. Jó alaposan megmosták arcukat, hogy tiszta tekintettel láthassák a csodát: Jézus feltámadását. Mert ehhez látni kell, igazán látni.

Te vagy a látás Istene – kiáltott föl Hágár a forrásnál. És kiáltunk mi is: Istenem, add, hogy lássalak – hogy valami végérvényesen megváltozzon, újjá legyen. Hogy veled együtt élhessek át mindent, ami történik. És tiszta tekintettel, csodálkozva lássam: a földön árad a Menny!

III. GYÜLEKEZETI HÉTVÉGE

2010. május 8-9.

**Dunaharaszti Evangélikus
Templom**

**Térségünkben élő evangélikusok
találkozója!**

Hol a harang szól...

Hol a harang szól, az élet hangját hallod - kötötte az útnak indított küldönce lelkére a kis elkeseredett csapat vezetője annak, akit kiválasztott felderítőnek, miután eltévedtek és erejükkel gazdálkodni kellett. Hol és miért tévedtek el, talán nem lényeges. Talán el sem tévedtek, csak olyan régen jártak azon az úton, hogy már tévedtek az emlékezéssel, talán hirtelen olyan feladat szakadt a soros vezetőkre, amire nem készültek fel. Azt nem gondolnám, hogy egyáltalán nem készültek a feladatra és azt sem, hogy nem számítottak rá. Az biztos, hogy megtorpantak.

Összedugták a fejüket és a legpraktikusabb megoldást választották. A csapat használja ki a pihenőt, gyűjtse az erőt, hogy rövidesen célba érjen. Ebbe a kortalan a szituációba belefér gyülekezetünk is, bár nem szoktunk szerepjátékokban részt venni.

Dunaharaszti. 2010. Húsvétot várjuk!

Túl vagyunk a zárszámadáson, szerencsésen(?), nem adósodtunk el, kigazdálkodtuk! Eta Néni a pénztárosi szolgálatát, melyet sok éven keresztül hűségesen és példamutatóan látott el, jelképesen lezárta. Miért jelképesen? A válasz egyszerű, rá mindig számíthatunk! Holonkáné Varga Erika vette át a feladatot, és erre az évre a költségvetést már együtt állították össze, amit presbitériumunk is támogatott. Gazdálkodásunk napra kész, de ha őszintén beszélünk erről, nem a szó jó értelmében!

Napra készen, éppen ki tudtuk fizetni a kötelezettségeinket, és lelkészünknek sem kellett mindig arra várnia, hogy felvehesse a fizetését. Sajnos minket is utolért a sokunk számára ismert probléma, mit fizessünk ki először, kinek van még egy kis türelme? Nem akadunk meg itt, nem adtuk át magunkat ennek a gondolatnak, mert a pozitív gondolatok és események időről-időre felülírták ezeket a gondokat.

Gyülekezetünk presbitériuma két - három hónappal ezelőtt indítványozta, hogy lelkészünket hívjuk meg gyülekezetünk megválasztott lelkészének! Nagyon óvatos, kedves beszélgetések után, felbátorodtunk, arra számítva, hogy a megkedvelt fiatal lelkészünk, Gáncs Tamás várhatóan 3-4 évre megválasztott lelkészünk lesz, és feleségével, a mindenki által szeretett Andreával együtt élhetjük, építhetjük gyülekezetünket, környezetünket.

És akkor a hír - ami alapvetően jó hír - mindezt átírta, kicsit tanácstalanná váltunk mindnyájan. A hír konkrétan az, hogy lelkészünk és felesége tanulmányi ösztöndíjat nyertek el az USA-ban (Chicago). Ezért gyülekezetünkben 2010. május végéig szolgálnak. Fogadjuk mi is örömmel! Gyülekezetünk mindig is büszkén és szeretettel gondolt kiváló lelkészeire, gyülekezetünkből továbbtanuló teológusokra és az evangélikus iskoláinkban tanuló fiatalokra!

Kedves Gyülekezet, nekünk drukkoló Barátaink! Nem is gondolnánk, hogy a Húsvét üzenete ennyire aktuális gyülekezetünk életében! Hitünkben megerősödni, új erőben, közösségben, a mindenkor élő reménnyel, a biztos vezetés és cél tudatával közösségünket fenntartani és erősíteni. Aktuális feladatunk. Aktuális és mindig megújuló feladatunk.

Ennek tükrében örömmel tervezzük és hívunk mindenkit a 2010. május 8-9-re tervezett gyülekezeti hétvégére, amelyet harmadik alkalommal tartunk Dunaharaszton, evangélikus templomunkban! Biztató a személyes jelenlét szórványainkban élő evangélikus testvéreink részéről, hisz egyre többen veszünk részt az eseményünkön. Biztató a folyamatos támogatás, amit Szigetszentmiklós Önkormányzata biztosít egyházunknak és elismeréssel szólhatunk Dunaharaszti Önkormányzatának támogatásáról, mely kifejezetten a találkozónk sikeres lebonyolítását támogatják.

Kedves Testvérek! Készüljünk feladatainkra, amelyek folyamatosan alakulnak.

Egyházunk fenntartása közös célunk és feladatunk. Egyházkerületi eseményeinken gyülekezetünk képviselőjében részt veszünk, a tavalyi esztendő egyházmegyei számvevőszéki ellenőrzésén jó eredménnyel vagyunk túl.

Presbitériumunk kitartó munkája biztasson mindenkit, hogy a ránk váró feladatot is megoldjuk. Készüljünk a gyülekezeti napokra, a konfirmációra és talán a legnagyobb aktuális feladatunkra, arra, hogy közös akarattal keressünk-hívjunk lelkészt Dunaharasztra. A bevezető szituációba helyezve önmagunkat: most gyűjtsük az erőnket, készüljünk, mert reménységünk szerint a hírnök a Dunaharaszti harang szavát hallja majd, a mi életünk ad neki is biztatást!

*Kőszegi János másodfelügyelő,
2010. március 25.*

Az egyházfenntartói járulékról

A 2010-es évi egyházfenntartói járulék befizetésére van lehetőség: személyesen a gyülekezet pénztárosánál vagy átutalással. (Bankszámlaszám: 65000018-11003818)

A hozzájárulás összegére vonatkozólag a presbitérium a következő döntést hozta: aktív keresőknek 600 Ft/fő/hónap, míg nyugdíjasoknak és felnőtt diákoknak 300 Ft/fő/hónap.

Ez a döntés éves szinten 7200 Ft-ot, illetve 3600 Ft-ot jelent.

Biztatnánk mindenkit, hogy ki-ki anyagi lehetőségeihez mérten támogassa a gyülekezeti élet működését adományaival, az esetleges elmaradt járulék befizetésével!

Mindazoknak, akik már éltek az adakozás bármelyik formájával, ez úton is szeretnénk megköszönni a támogatást és a segítséget!

Erős vár a mi Istenünk!

A Dunaharaszti Evangélikus Egyházközség
Elnöksége

Istentiszteletek Dunaharaszttiban

Március 28. 9 óra: Virágvasárnap, igét hirdet:
Gáncs Tamás lelkész

Március 28. 11 óra: Családi – és ifjúsági
istentisztelet

Április 1. 18 óra: Nagycsütörtöki úrvacsorás
istentisztelet, igét hirdet: Gáncs Tamás lelkész

Április 2. 9 óra: Nagypénteki úrvacsorás isten-
tisztelet, igét hirdet: Dr. Hafenscher Károly
lelkész

Április 2. 18 óra: Nagypénteki passióolvasás

Április 4. 5 óra: Húsvét hajnali ökumenikus
istentisztelet

Április 4. 9 óra: Húsvéti úrvacsorás istentiszte-
let, igét hirdet: Gáncs Tamás lelkész

Április 4. 11.30 óra: Keresztelői istentisztelet

Április 5. 9 óra: Húsvét ünnepének második
napja, igét hirdet: Gáncs Péter püspök
Az istentisztelet úrvacsorás istentisztelet lesz!

Április 11. 9 óra: istentisztelet, igét hirdet:
Gáncs Tamás lelkész

Április 18. 9 óra: úrvacsorás istentisztelet,
igét hirdet: Gáncs Tamás lelkész

Április 25. 9 óra: istentisztelet igét hirdet:
Gáncs Tamás lelkész

Április 25. 11 óra: Családi – és ifjúsági
istentisztelet

Május 2. 9 óra: istentisztelet, igét hirdet:
Gáncs Tamás lelkész

Május 9. 9 óra: istentisztelet, igét hirdet:
Gáncs Tamás lelkész

Május 16. 9 óra: úrvacsorás istentisztelet,
igét hirdet: Gáncs Tamás lelkész

Május 23. 9 óra: Pünkösdi konfirmációi
úrvacsorás istentisztelet,
igét hirdet: Gáncs Tamás lelkész

Május 30. 9 óra: istentisztelet, igét hirdet:
Gáncs Tamás lelkész

Istentiszteletek szórványban:

Dunavarsány (ref. templom):

Április 4. 15 óra

Május 2. 15 óra

Szigetszentmiklós (új ref. templom):

Április 18. 11 óra

Május 16. 11 óra

Csengettyű

A Dunaharaszti Evangélikus Egyházközség hírlevele

Kiadó: Nepp Alapítvány, 2330 Dunaharaszti, Damjanich utca 33.

Címlap és grafika: Kerekes Anna

Felelős szerkesztő: Gáncs Tamás lelkész

E-mail: gancstamas@gmail.com

<http://dunaharaszti.lutheran.hu>

friss hírek, prédikációk, könyvajánlók, galéria